

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

รัฐมีภารกิจที่ต้องจัดทำให้กับประชาชน เพื่อตอบสนองการเสียดำเนินการของประชาชน “ภารกิจของรัฐ” หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า “บริการสาธารณะ” คือกิจกรรมหรืองานในหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์แห่งมหาชน หรือประโยชน์สาธารณะ ซึ่งต้องตอบสนองความต้องการของส่วนรวม หรือเป็นส่วนเสริมข้อบกพร่องหรือความไม่เพียงพอของประชาชน และรัฐพึงดำเนินการให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และเท่าเทียมกันด้วย

รัฐได้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยการจัดตั้งองค์การของรัฐหรือหน่วยปฏิบัติการในรูปแบบของส่วนราชการขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดทำภารกิจของรัฐหรือบริการสาธารณะดังกล่าว ทั้งในรูปแบบของ “ราชการบริหารส่วนกลาง” ตามหลักการรวมศูนย์อำนาจการปกครอง “ราชการบริหารส่วนภูมิภาค” ตามหลักการแบ่งอำนาจการปกครองหรือการกระจายการรวมศูนย์อำนาจการปกครอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดตั้งองค์การของรัฐหรือหน่วยปฏิบัติการตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง โดยรัฐได้มอบภารกิจของรัฐหรือบริการสาธารณะบางส่วนให้จัดทำภายในเขตพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการดำเนินการ และไม่อยู่ในการบังคับบัญชาของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลเท่านั้น เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระดังกล่าว จึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการจัดทำภารกิจหรือบริการสาธารณะที่ได้รับมอบจากรัฐ หรือเรียกว่า “มีความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง” มีหน้าที่ของตนเองและมีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยคือการให้อำนาจอธิปไตยกับประชาชน เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะสมบูรณ์ สัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยพิจารณาได้จากมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 บัญญัติให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง และยังได้บัญญัติรายละเอียดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้มาก ทำให้การจัด

ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทยในอนาคตจะมีการกระจายอำนาจปกครองให้ท้องถิ่นมากขึ้น จะมีผลทำให้มีภารกิจหรือบริการสาธารณะที่รัฐจะต้องถ่ายโอนจากราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้แก่ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการมากขึ้นด้วย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจะต้องมีการพัฒนาตนเองให้เป็นสากลยิ่งขึ้น

การกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่น เป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ระหว่าง ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อสังคมมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ประชาชนจึงมีความต้องการ ความคาดหวัง และเรียกร้องการบริการจากรัฐเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่รัฐมีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัด ในการตอบสนองความต้องการของประชาชน จึงต้องมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อลดบทบาทของรัฐในส่วนกลาง และเพิ่มอำนาจของท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของท้องถิ่น เพื่อที่จะตอบสนองการเรียกร้องและความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว ทัวถึง และตรงกับความเป็นจริงที่ชุมชนต้องการ การเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบการเมือง เพราะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเท่ากับเป็นการยอมรับระบอบการปกครองของประเทศ หลายประเทศจึงยอมรับว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสิทธิที่จะละเมิดมิได้และใช้แทนกันไม่ได้ ส่วนประเทศที่ด้อยและกำลังพัฒนาทางการเมือง เพื่อไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบนั้น นักทฤษฎีและนักวิชาการด้านการพัฒนาการเมืองบางท่านมีความเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ในกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในการบริหารการปกครองระดับท้องถิ่น เพื่อที่จะทำให้การบริหารงานของแต่ละท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมรู้ถึงความต้องการ และปัญหาของตนเองได้ดีกว่าบุคคลอื่น ซึ่งมีไม่ใช่เป็นคนในท้องถิ่นนั้นๆ การยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจึงเท่ากับเป็นการยอมรับว่าความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นนั้นแตกต่างกันและผู้ที่จะสามารถรู้ถึงความแตกต่างในความต้องการและสามารถตอบสนองได้ตรงความต้องการก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง

การปกครองท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นรูปแบบการปกครองประเทศที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองมากที่สุด โดยเป็นการกระจายอำนาจในทางการปกครองจากส่วนกลางบางอย่าง โอนไปให้ประชาชนให้ประชาชนในท้องถิ่นฝึกหัดจัดทำเป็น

ของตนเอง โดยรัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรท้องถิ่นและมีอิสระในการตัดสินใจได้ตามสมควรเช่น ในการจัดบริการสาธารณะ โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาของส่วนกลาง ซึ่งในปัจจุบันนี้การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยได้แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบด้วยกันคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งแต่ละรูปแบบนั้นมีลักษณะโครงสร้างและการบริหารงานแตกต่างกันออกไป

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นกิจกรรมหนึ่งที่รัฐบาลกระทำ เพื่อช่วยแก้ปัญหาการปกครองในท้องถิ่น ที่เรียกว่า นโยบายสาธารณะ โดยกำหนดเป็นหลักการหรือกลวิธีที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และรวมถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับเป้าหมายนั้นด้วย ซึ่งจะต้องมีการกำหนดเป็นแผนหรือโครงการมาดำเนินกิจกรรมนั้น จึงจะทำให้เป้าหมายนั้นบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยท้องถิ่นต้องมีการวางแผน กำหนดแนวทางของการกระทำในรูปของคณะกรรมการ มีสิทธิเสรีภาพในการกำหนดกฎ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับท้องถิ่นเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการของนโยบายที่มีความสำคัญ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่ในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริการสาธารณะแก่ประชาชน มักจะประสบปัญหาคือไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงกับความต้องการของประชาชน เนื่องจากปัญหาด้านการบริหาร และประชาชนไม่ให้ความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่มีการบริหารงานในลักษณะปิดกั้นตัวเอง ประชาชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทำให้เกิดขัดแย้ง ความรุนแรงขึ้น

ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเวียงป่าเป้า ประกอบด้วย 14 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านโสัง หมู่ 2 บ้านร้อง หมู่ 3 บ้านแม่เจดีย์ หมู่ 4 บ้านปางอ้าย หมู่ 5 บ้านจำบอน หมู่ 6 บ้านโป่งน้ำร้อน หมู่ 7 บ้านขุนลาว หมู่ 8 บ้านเมืองน้อย หมู่ 9 บ้านบวกซอน หมู่ 10 บ้านห้วยม่วง หมู่ 11 บ้านห้วยชมภู หมู่ 12 บ้านห้วยคุณพระ หมู่ 13 บ้านห้วยโป่งศาลาด หมู่ 14 บ้านห้วยโป่งป่าตอง

อาณาเขตตำบล

ทิศเหนือ	ติดต่อ	ต.แม่เจดีย์ อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย
ทิศใต้	ติดต่อ	ต.ป่าเมียง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ และ ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ต.วังใต้ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ต.แม่เจดีย์ อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย

จำนวนประชากรของตำบล

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,769 คน เป็นชาย 4,952 คน เป็นหญิง 4,817 คน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การวิจัยประเมินผลการให้บริการสาธารณสุขมีความสำคัญต่อหน่วยงาน ที่จะนำมาซึ่งข้อมูลที่เป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง สามารถนำไปใช้ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงาน ประโยชน์ต่อการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาประเมินประสิทธิผลของการให้บริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่ ต่อระบบบริการพื้นฐาน

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาในการให้บริการสาธารณสุข ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการที่จะศึกษาการประเมินผลจากประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และเปรียบเทียบผลในการประเมินของประชาชน โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชน 14 หมู่บ้าน จำนวน 400 คน จากองค์การบริหารส่วนตำบล แม่เจดีย์ใหม่

1.4 สมมติฐาน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่ การให้บริการสาธารณสุขมีประสิทธิภาพ ประชาชนมีความพึงพอใจ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานให้บริการสาธารณสุขของหน่วยงานในปีต่อไป

1.4.2 เพื่อทราบความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่เจดีย์ใหม่

1.4.3 เพื่อทราบจุดเด่นและจุดด้อยของหน่วยงานในการให้บริการสาธารณสุขและการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมทั้งหาแนวทางพัฒนา แก้ไขการดำเนินงานให้ดีขึ้น

1.6 นิยามศัพท์

บริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่อยู่ในการควบคุมของฝ่ายปกครอง ที่รัฐจัดทำขึ้น เพื่อสนองความต้องการส่วนร่วมของประชาชน และที่สำคัญจะต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณะประโยชน์

การกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางอย่าง โอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้เองพอสมควร ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved